

Ács János vezényli a szegedi Cura-koncertet

A három tenor karmestere

– A próba végét látva úgy tűnt, hogy nemcsak temperamentumával, felkészültségével, karmesteri kisugárzásával bővülte el a szegedi szimfonikusokat, hanem azzal is, ahogy vezénylés közben beénekelte a Butterfly-duett tenor szólamát...

– Bevallom, mindig énekes szerettem volna lenni. Annak idején az Operaház gyermekkórusának tagjaként olyan csodálatos énekes-egyéniségekkel szerepelhettem egy színpadon, mint például Házy Erzsébet, Melis György, Simándy József, vagy a vendégként Budapesten is fellépő Renata Scotto és Mario del Monaco. Az olasz operák iránt érzett olthatatlan szerelmem vitt 1973-ban Olaszországba. Ott hamar rájöttem, hogy nincsenek meg a szükséges hangiadottságaim az énekesi pályához, de mivel mindenképp operával szerettem volna foglalkozni, elhatároztam, hogy karmester leszek.

– Ezen a pályán sem sokkal könnyebb elindulni...

– Jól zongoráztam, ezért először korrepetitorként dolgoztam a legjobb operaházakban, ahol olyan legendás karmesterek mellett tanulhattam a szakmát, mint Molinari-Pradelli, Abbado, Giulini és Patané. Zongoristaként együtt dolgozhattam a hetvenes-nyolcvanas évek vezető énekesivel, Pavarottival, Mirella Frenivel, Samuel Rameyvel vagy Piero Cappuccillivel. Később vezényelhettem is ezeket a nagyszerű művészeket.

– Most melyik színháznál dolgozik?

– Épp egynél sem. Nemrégiben mondtam fel Salernóban. A politikához nem értek, pedig Olaszországban ez is egyre fontosabb, mert ha gazdasági gondok vannak, először mindig a kultúrától vonnak el pénzt. Salerno csodálatos délolasz tengerparti városka, remek színházzal, imádtam ott dolgozni, mert nagyszerű volt a klíma, kedvesek az emberek. Mégis fel kellett mondanom, mert nem tudtam rendes fizetést adni a zenekaromnak. Márpedig anélkül nem lehet jókedvűen dolgozni és minőségi munkát végezni.

– A három tenor koncertjeinek karmestereként ho-

gyan tudná jellemezni Carrerast, Domingót és Pavarottit?

– Legrégebben Carrerast ismerem, még abból az időből, amikor együtt volt Katia Ricciarellivel, akinek akkoriban a zongoristája voltam. Hármójuk közül őt tartom emberileg a legértékesebbnek. Már azelőtt is nagyszerű ember volt, hogy szembe kellett néznie a halállal. Sohasem voltak művészi allűrjei. Súlyos betegségből felépülve nagyon sokat tesz az emberiségért. Amióta létrehozta az alapítványát, tíz év alatt több eredmény született a leukémia kutatásában és gyógyításában, mint a korábbi ötven évben. Általában Carrerasnak van a legnagyobb sikere, mert lélekből énekel, és a közönség megérzi az emberi nagyságát. Nem véletlen, hogy a példaképe Mario Lanza és Di Stefano. Hozzájuk hasonlóan Carreras minden kimondott szavának is óriási kifejezőereje van. Karmesterként a legképzettebb munkaviszonyom a csodálatos hangiadottságokkal rendelkező Pavarottival van, akinek a koncentrációs képessége felülmúlhatatlan. Minden hangnak hihetetlenül nagy fontosságot tulajdonít, ebben a tekintetben egyedülálló, az elmúlt negyven évben nem volt hozzá hasonlítható tenorista. Domingo a színpadra született. Nála a „timbro di voce” – ami nem fordítható egyszerűen hangszínnek, hiszen az olaszban annál többet, egyfajta jellegzetes hangú bélyeget jelent – egyedülálló, ráadásul a fizikum, a személyisége, az egész lény arra predesztinálta, hogy a legkiválóbb énekes-színész legyen.

– José Curáról azt mondják, ő a három nagy méltó utóda, és a 21. század tenorja. Egyetért ezzel az értékeléssel?

– Carreras, Domingo és Pavarotti legalább harminc éven át bizonyítottak, márpedig egy énekes végső értékelésekor az egész pályáját mérlegelni kell. Vannak hosszú, egyenes énekesi karrieriek, de lehetnek végzetesen rövidiek is. José Cura nem egy üstökös. Ő egy felkészült, komoly, diplomás muzsikus, amellezt zeneszerző is. Ismerem a műveit, mondhatom, nagyszerűek! Kiváló zon-

Ács János a szegedi próbán. (Fotó: Miskolczi Róbert)

Az idestova három évtizede Olaszországban élő magyar karmester, Ács János vezényli a Szegedi Szimfonikus Zenekart José Cura vasárnap esti Dóm téri koncertjén. A jeles dirigens pályája kezdetén a legjobb olasz operaházakban a legnagyobb karmesterek, többek között Molinari-Pradelli, Abbado, Giulini és Patané mellett tanulta a szakmát. Ma már az olasz operák specialistájaként tartják számon, nem véletlen, hogy a három tenor, Carreras, Domingo és Pavarotti is vele dolgozik, legutóbb Pekingben léptek fel együtt.

gorista, gitáros, karmester, és nem kérdés, hogy világszínvonalú énekes. Dél-Amerikából, latin vidékről származik, így az olasz Pavarotti, a mexikói Domingo és a spanyol Carreras képviselte nagy latin tenorista vonal folytatója. Az olasz-spanyol jelleg megjelenésében, hangjának szépségé-

ben és előadói temperamentumában is megmutatkozik. José Cura nagyszerű színész, ő is a színpadra született. Már sok jele van annak, hogy majdan ő lehet a nagy triász méltó utóda. Ebben aligha van ma méltó versenytársa. Azt azonban még nem tudhatjuk, hogy pályafutása során ké-

pes lesz-e olyan maradandót alkotni, mint három nagy elődje, akik fél évszázadra lettek a névjegyüket. Pavarotti hozta vissza az operai repertoárba a puritánokat, Az ezred lányát és a Szerelmi bájitalt, Domingo az Otelóban és a Tuscában, Carreras pedig a Don Carlosban

nyújtott senkiéhez sem hasonlítható, kivételes alakítást.

– Két próba után milyennek találja a Szegedi Szimfonikus Zenekart?

– Nem ismertem őket, de már dolgoztam két vidéki magyar zenekarral, és rossz tapasztalatokat szereztem, ezért voltak kétségeim. A szegedi zenekarral két nap alatt a koncert egész programját át tudtam venni. Érzékenyek a muzsikusok, a tehetségük és a magyar lelkületük közel áll az operához. Azt is lehet érezni, hogy ennek a városnak van zenei tradíciója. A gyerekkoromból emlékszem, hogy Budapestén kívül Vaszy Viktor vezetésével csak Szegeden létezett jelentős operatársulat. Ez most is érződik a zenekar játékán. Arra azonban szeretném felhívni a figyelmet, hogy a próbatermük alkalmatlan a minőségi munkára. Az alapvető akusztikai körülményeket ugyanis meg kell teremteni ahhoz, hogy egy együttes ki tudja alakítani a saját hangzáskultúráját. A szegediek színkultúrája egyelőre kissé egysíkú. Többeszi kérésre azonban mindent meg tudtak csinálni a zenekar tagjai, ami annak a jele, hogy felkészültek, képesek nagyszerű produkció létrehozására

is. Összességében nagyon pozitív a véleményem az együttesről.

– José Cura a koncertjein időnként a karmesteri pálcát is átveszi. Mit gondolt erről a show-elemről?

– Ez nem show a részéről, hiszen ez is szakmája, tíz évig karmesterkedett Argentínában. Sokat tud a vezénylésről, és szereteti csinálni. Énekesként világszínvonalú, talán dirigensként több időre, tapasztalatra, fejlődésre van szüksége, hogy európai mércével mérve is jelentős karmester legyen. José Cura megnyerte a Domingo-versenyt, tulajdonképpen Domingo felfedezettje. Első lemezét is Domingo vezényelte, és talán ebben is követni akarja a példáját. Tavaly januárban ott voltam Pavarottival Rómában a Tosca 100 éves jubileumi előadásán, ahol ő énekelte Cavaradossit és Domingo vezényelt. Önmagában a produkció talán nem is volt annyira jelentős, de ez a két nagyszerű művész együtt olyan atmoszférát teremtett, hogy mégis azt kellett mondanom: mindannyian elbűnhátnak mellettük. Domingo olyan erős egyéniség, hogy karmesterként bármit csináljon is, képes kihozni a maximumot egy profi zenekarból. Talán Cura esetében is ilyesmiről lehet szó, hiszen ebben a mesterségben a személyiség ereje a legfontosabb. A kivételes egyéniségű nagy muzsikusok nyugodtan vezényelhetnek. Rosztropovics például olyan csodálatos muzsikus, hogy teljesen mindegy, csellózik vagy dirigál, mindig nagy pillanatokat teremt.

– Mit lehet tudni a Cura-koncerten fellépő olasz szopránról?

– Simona Baldolini egy nagyszerű lírai spinto, igazi mediterrán tömörségű hanggal rendelkezik. Csodálatosan éneklő Verdi-szerepeket, különösen illik a hangjához Elvira áriája az Emaniából, amit Szegeden hallhat majd tőle a közönség. Pályafutása elején tart még, de már egyre több nagy olasz operaházban énekel főszerepeket. José Cura nagyon szeret vele énekelni, ami biztosan sokat lendít a karrierjén. Méltón képviseli az olasz tradíciókat, és okosan választja meg a repertoárját.

Hollósi Zsolt

Frankó Tünde is énekel a tenorsztár hangversenyén

Bohémélettől a Pillangókisasszonyig

José Cura vendégeként lép fel a vasárnap esti, Dóm téri koncerten Frankó Tünde, aki a kilencvenes évek elején a szegedi operatársulat legnépszerűbb primadonnája volt. A gyönyörű és tehetséges fiatal szoprán Berdál Valéria és Sinkó György növényeként szerzett diplomát a szegedi konzervatóriumban. Gregor József fedezte fel és szerződtette a Szegedi Nemzeti Színház társulatához, majd néhány év múlva a Magyar Állami Operaház magánénekesé lett.

Frankó Tünde első nagy szegedi sikerét a Leányvásár című Jacobi-operett főszereplőjeként aratta. Utána Sie-

bel volt a Faustban, majd a Bohémélet Mimijeként győzött meg mindenkit arról, hogy rövid idő alatt jelentős

művésszé válhat. Galgóczy Judit fesztiválgőztes rendezésében, a Figaro házasságában Susanne szerepét alakította elbűvölő pajkossággal, majd az Angyal Mária által színre vitt Anyeginben csodálatos Tatjana volt. 1995-ben nagyszerű szegedi Cso-cso-szán-alakítására a Magyar Állami Operaház vezetői is felfigyeltek, és szebbnél szebb szerepekkel a fővárosba csábították. Az Operaház magánénekeseként sem vallott szégyent: a klasszikus repertoárból többek között Margitot énekelte a Faustból, Mimót a Bohéméletből, Micaelát a Carmenből. A kortárs magyar szerzők darabjainak eszményi tolmácsolójaként is meghódította a közönséget. Az elmúlt években több új magyar opera ősbemutatóján (Szokolay: Szávitri, Balassa: Karl és Anna) is főszerepet énekel. Művészetét Liszt-díjjal és más, rangos szakmai kitüntetésekkel is elismerték.

Frankó Tünde mindig szívesen jön vissza Szegedre. Legutóbb, 1999 nyarán Antónia szerepét énekelte a szabadtérin, a Hoffmann mesében. Most különleges feladat várja, hiszen egy világsztárral együtt fellépni mindig nagy kihívás. „Micaela áriáját választottuk a Carmenből, amelynek az lesz az érdekessége, hogy José Cura vezényletével éneklek. Ezenkívül a Turandotból Liu halálát és Manon Lescaut utolsó felvonásbeli áriáját hallhatjuk a közönség. Közös is énekelünk egy-egy duettet a Bohéméletből és Pillangókisasszonyból. José Curát eddig sajnos csak a televízióban láttam. Lenyűgözött, mert fantasztikus izzással, belső lánggal énekel. Ezt a közönség is megérezte, ezért óriási sikert aratott. Nem érdemtelenül nevezik őt a három nagy tenor, Domingo, Carreras és Pavarotti méltó utódának.”

Frankó Tünde az elmúlt évadban Japánban vendégszerepelt azzal a Pillangókisasszony-produkcióval, amit Kerényi Miklós Gábor rendezésében Szegeden énekel először. „A tradíciók – ha nem is az egész társadalomban – élnek még Japánban, pontosan tudják, kik voltak, hogyan éltek a gésák. Szerencsére azt is értik, hogy Puccini stilizált japán világot mutat meg a darabjában, ezért az előadáson nem kértek számon a tökéletes néprajzi, történelmi hitelességet, és nagyon szerették a produkciót.”

Frankó Tünde a jövő évadban egy újabb ősbemutató közreműködője lesz: Fekete Gyula Az elveszett város című új, egyfelvonásos operájának egyik főszerepét éneklő, majd Johann Strauss örökzöld Denevérijével Japánban vendégszerepel.

H. Zs.

Frankó Tünde Japánban is nagy sikert aratott Cso-cso-szán szerepében. (Fotó: Karnók Csaba)